

mel i sucre

PRENSA
CORONA

Obra Cultural Balear

SANT JOAN

Agost 1988, núm. 98

Entrevista amb VERERA i DAVID, de Sont Font

Dimonis i xeremiers

Ginkana 88'

MEL I SUCRE — Agost 1988. Núm. 98.
Butlletí Informatiu de l'Obra Cultural
Balear a Sant Joan.

LOCAL SOCIAL — Casa de Cultura, c/
"José Antonio", núm. 13.

CONSELL DE REDACCIÓ — Guillem
Florit, Arnau Company, Joan Font, Joan
Morey, Mateu Sastre, Gracià Sánchez,
Cosme J. Nigorra, Joan Moratinos, Joan
Sastre, Miquel Company.

Tirada actual: 400 exemplars.
Els articles originals s'han d'entregar
abans de dia 20 del mes en curs.

NOTA: *S'adverteix als possibles lectors de
Mel i Sucre que, aquest revista, amb els seus
escrits i comentaris pot ferir la sensibilitat
dels esperits no acostumats.*

Dipòsit legal — 49. 1983.
imprimeix *Edicions Manacor.*

COBERTA — Festes d'antany i d'avui.
CONTRACOBERTA — Festes.

EN AQUEST NÚMERO HI TROBAREU:

— **Notícies locals** del que succeix al poble
fins a l'hora de tancar l'edició, per l'OCB.

— **S'equipo A**, còmic humorístic referent
a la participació d'un gran equip a la
Ginkana 88, per Mateu Sastre.

— **Entrevista** a Vereda i David de Sont
Font, un matrimoni d'estrangers a Sant
Joan.

— **Festes 1988**, resum fotogràfic de les
passades festes per Guillem Florit.

-- **La sortida del dimoni i dels
xeremiers**, breuari sobre la típica festa i
de les corregudes per Joan Morey.

— **La ruïna, al 92**, article de Gracià
Sánchez sobre aquesta polèmica fita.

— **Personalíssim**, cura de salut mental a
càrreg del Psico-gabinet Delirium
Tremens.

— **Ginkana 88**, breu resum sobre aquest
acte organitzat per l'OCB i relació de
respostes.

* * *

NOTICIES LOCALS

--- Durant quasi tot l'estiu hi ha hagut un circuit permanent de auto-cross a un bocí de terra de Solanda, a l'indret de la Tortuga. Tot era perquè hi havia entrenaments de cara a les festes de l'estiu del nostre poble.

--- Un grup de quatre santjoaners assistiren durant la segona quinzena del mes d'Agost a una setmana universitària d'estiu, a Prada, a l'Occitània francesa.

--- A principis d'aquest mes, un vespre devers les dotze es va organitzar una sopada popular enmig de la plaça Nova. El coc confeccionà una bona paella i els comensals es pogueren posar bés de panxa. No n'hi va haver pels qui en volgueren.

--- Les darreres teories vanguardistes afirmen que la basca provoca violència. Pot esser sigui veritat; tenim exemples concrets d'aquest mateix estiu per poder analitzar de prop:

- El torneig de futbolet creà situacions tan tenses, que al llarg d'alguns enfrontaments entre equips del mateix poble, es va arribar a les mans.

- Dins un altre ordre de coses, dues dones un dia davant l'Ajuntament s'atuparen.

--- Com cada any el mes d'agost ha estat el mes calorós de tots. Dies de bascota insoportable a totes hores del dia. La fresca no ha arribat fins a finals de mes. A pesar de tot enguany no ens ha espenyat el paperí com sol tenir per costum. Un horabaixa, d'aquests en que un s'estima més estar a l'ombra d'una figuera que a altra banda, n'hi havia un (no era santjoaner) que amb una canya s'entretenia a veure si podia pescar algun peix; estava dret sobre la paret del safereig d'Horteta.

--- Cal mencionar l'incendi ocorregut al poble de Sant Joan d'Eivissa on es cremaren més de 400 quarterades de garriga. Aquest desastre va esser provocat per un jove de 17 anys que ja no era la primera vegada que provocava un incendi, i com a teràpia el seu psiquiatra li havia recomanat que fes de bomber, i lo més curiós es que hi feia,... pagat pel govern.

--- Les ametles van molt barates, el seu preu oscil·la entre 60 i 70 pts el Kgr. Alguns havien guardat els de l'any passat i encara ara no les han pogudes vendre. A un ca magre no li falten puces.

--- Els pobles de l'interior ja no són el que eren. Un dia una dona de la vila havia deixat el cotxe obert davant caseva i dins ell hi havia la cartera; entrà cinc minuts dins la casa per feines. Idò què vos pensàveu quan tornà sortir ja no hi va haver la cartera. Més tard aparegué sense doblers per devers el Centro.

--- El vespre de dia 22 hi hagué una festa de carrer. El motiu de la qual era commemorar el segon aniversari de la inauguració del bar 3-2. Consistí en repre-

sentacions orals còmiques per part d'artistes locals. Bastant d'assistència de jove públic local.

--- Les darreres festes d'estiu del nostre poble s'han realitzat els dies 26, 27, 28 i 29 d'agost. En general val la pena mencionar els següents actes:

- La berbena del dia 27 vespre a la plaça del Camp. Ple de gent, molta d'ella hi havia acudit per veure actuar el ballet del Senegal. Fou un èxit.

- El passacarrers amb els dimonis (se'n contabilitzaren 8), caps-grossos, xeremiers locals i gent a voler.

- L'exposició de pintures de Climent Picornell a la Casa de Cultura.

- L'exposició de randes i feines de ganxet fetes per gent de la tercera edat, a la Sala de la Casa de la Vila.

- Gimkama esportiu-cultural. L'organització corria a càrrec de l'O.C.B. de Sant Joan i hi participaren 13 equips.

- La revetla amenitzada per la banda de música de Porreres i els focs artificials pel coetè de Pòrtol.

- L'ofici del dia del patró amb sermó de Mn Joan Bauzà i ball de l'Oferta pels balladors i xeremiers locals.

- La comèdia " Majorica " de Xesc Forteza. Bones interpretacions de Joan Fuster, Mary Santpere, Xesc Forteza i Margaluz.

--- Mentre la plaça vacant de Celador no s'hagi coberta de forma definitiva, el jove Bernat Fullana fa les feines corresponents de manera provisional.

--- No havia passat ni un mes des de que el Mel i Sucre, a aquestes mateixes pàgines, havia anunciat la possibilitat d'un accident a la sortida del camí del Clo - tal cap a la carretera de Vilafranca quan va succeir lo inevitable. Un cotxe que venia pel mencionat camí es volia dirigir cap a la vila, tregué un poc el nas (cosa de la més simple lògica) per veure si venia ningú; al mateix instant davallava un altre cotxe, i per evitar un esclafit, el conductor del darrer feu una brusca maniobra, i com a conseqüència l'automòbil donà una volta de campana. Sortosament no es produí cap mal personal. Però si no s'hi posa remei un dia hi haurà una desgràcia.

--- El torneig de futbolet ha animat en molts d'aspectes les caloroses vetlades del mes d'agost. Els del Centro (veterans) foren els guanyadors finals.

--- Se recorda a tots els que vulguin col.laborar amb el número 100 de la revista Mel i Sucre que entreguin els originals abans del 30 de setembre a algú de l'equip de redacció.

--- Tothom que estigui interessat en adquirir números atrassats de la revista Mel i Sucre ho poden demanar a algú del Consell de Redacció. La relació de preus serà la següent:

- Els números corresponents a l'any 1.987 i 1.988 seran gratuïts.
- Els referents a 1.985 i 86 valdran 100 pts cada exemplar.
- I els de 1.980, 81, 82, 83 i 84 valdran 200 pts cada un.

--- De cada any s'imposa més el costum bales de palla cilíndriques, d'aquelles tan grossotes, substituint les més tradicionals paral.lelepipediques. Se veu que resulten més pràctiques.

--- Abans de les festes patronals del nostre poble es va esborrar la pinta da que havia decorat durant mig any la façana de l'edifici del Centre Sanitari.

--- Les ales voladores tornaren aparèixer sobre el nostre poble. S'ha sentit a dir que es feren fotografies aèrees i també es va fer una filmació.

--- Encara és possible en el temps que esteim veure un carretó envelat. L'altre dia se'n passejava un per l'interior del nostre poble.

--- Els covers de la vila . l'altre dia s'amollaren pel torrent de Mortitx. El feren, primer per avall i llavors per amunt. Tot una aventura.

mel i sucre

presenta:

GINKAMA '88

una aventura de S'EQUIPO **A**

VERERA I DAVID, DE SON FONT

Na Verera i en David, ella suïssa i ell americà, són una parella de “nòmades” —com ells mateixos els agrada definir-se— que després de rodar món durant molts anys, finalment decidiren comprar-se unes cases a l'interior de Mallorca per viure-hi. Varen veure un anunci a un diari de Ciutat en què s'oferien les cases de Son Font i no ho dubtaren, compraren les cases, les restauraren —pràcticament les aixecaren de nou— i hi estan vivint des de fa ja prop de vuit anys. Els volguérem entrevistar per a *MEL I SUCRE* i que ens parlassin de les seves vides i sobre la restauració de les cases de Son Font a partir de quatre parets esbucades pel pas del temps.

— *D'on sou?*

David- Som un poc de per tot, hem corregut molt de món. Però concretant, jo sóc americà, de Boston, i na Verera suïssa, de Zurich.

— *Quines feines heu fet?*

Verera- Jo era analista en un laboratori..

David- ...i jo geofísic, especialitzat en prospeccions petrolíferes. Ara estam retirats de la feina.

— *Com us coneguéreu?*

D- L'any 52, prop de Girona, ella feia auto-stop i jo em vaig aturar i així ens vàrem conèixer.

— *I per què decidíreu venir a Mallorca?*

V- Per casualitat. L'any 53 passàrem una temporada a Cala Major, quan encara no hi havia quasi ningú. L'any 72 en David treballava a Níger i com que l'empresa no volia que els familiars estassin amb els treballadors, pensàrem que Mallorca seria un bon lloc per establir-hi la residència fixa, això després de provar-ho a Suïssa i a Anglaterra. Vinguérem per passar uns dies i ens quedàrem fins avui. A més, hi havia el col·legi americà, on els nostres fills podien estudiar. Compràrem una casa a Puigpunyent i, mentre en David anava a fer feina per l'Àfrica, jo em vaig quedar a Mallorca amb els nostres fills.

— *Per què canviàreu Puigpunyent per Son Font?*

D- A Puigpunyent teníem una casa dins el poble,

i estava bé, però el jardí era massa petit i ella, Verera, volia més espai. V- Volíem un lloc tranquil, lluny de la platja i dels turistes.

D- Decidírem canviar de casa i instal·lar-nos en un lloc amb més espai. Després de mirar per agències i diaris, finalment vàrem veure un anunci al “Balears” en què es venien la finca i les cases de Son Font i decidírem comprar-les. Això era a l'any 73. Les cases estaven esbucades i, poc a poc, començàrem a fer-hi feina per aixecar-les de bell nou.

— *Heu trobat bons veïns?*

D- La primera persona que vàrem conèixer va ser l'amo n'Antoni Sobrassada, que ens informà que a Sant Joan hi havia bons picapedrers. Tot d'una encarregàrem a l'amo en Bartomeu Mora que fes les obres més feixugues, com per exemple, enteular, obrir finestres, etc...

— *Què pensau del caràcter dels santjoaners, dels mallorquins en general?*

V- Fabulós, molt tolerants, encara que de vegades ens trobin estranys ens accepten

amb una rialla.

— *Quins són els costums, els fets, que més us estranyen de la gent d'aquí?*

V- Sobretot la família, aquí encara es respecta molt la institució familiar, es respecten els vells, cosa que a Suïssa s'ha perdut, allà els vells se'n van a les residències, no estan amb la resta de la família.

— *Qualque costum que us hagi impressionat?*

V- Després d'haver viscut a les Filipines, a molts llocs d'Àfrica, d'haver viatjat pels països àrabs, no ens impressiona quasi res, hem vist tantes coses que... Hi ha coses, com per exemple les persianes sempre tancades, que no saps massa bé què passa. Tenim amics que ens ho han comentat i que es pensen que no hi viu ningú, aleshores els explicam perquè serveixen les persianes i que la gent està a la part de darrera de la casa, que a pràcticament cada casa hi ha un corral...

— *Com ens veieu, als mallorquins, en general?*

V- Bé, bastant civilitzats, molt agradables. Entremig d'Àfrica i Europa, un poc atrassats en certs costums —gent vella que no ha sortit mai del poble— però en general molt bé.

— *I el menjar, què menjau, plats d'aquí o de ca vostra?*

V- Sobretot menjam les coses que cultivam al nostre hort i els animals que cuidam al corral.

— *Quins plats cuinau?*

V- De tot, plats de la nostra terra i plats dels llocs on hem estat, cuina internacional.

— *I quins són els plats que més us agraden dels d'aquí?*

V- Bé, aquí la cuina té molt de greix. Hi ha plats que no ens agraden, per exemple els caragols, encara que a David sí que li agraden.

D- Aquests plats, comparats amb els que es cuinen a les Filipines, per posar un exemple, són molt bons. Allà es mengen els cans, el cervell de les moneies... o els dragons i els llagosts que menjàvem a Àfrica.

V- Depèn de la fam que un tengui.

— *Creieu que us coneixen suficientment, que us comprenen, la gent d'aquí?*

V- Creiem que, ara, ja ens coneixen bé. Quan anam al poble a comprar ens sentim ben acollits...

D- Hi ha gent que ens demana consells i nosaltres que també en demanam, o simplement es mou conversa, i veus que hi ha confiança, que hi ha una bona relació.

— *Vosaltres parlau català, que us motivà a aprendre'l?*

D- Anàrem a l'escola, els vespres de l'hivern de l'any passat. De totes maneres, jo no

l'entenc gaire.

V- Jo l'entenc bé, però sobretot el llegesc.

— *Però hi ha molts altres estrangers que no s'han preocupat per aprendre'l, i viuen des de fa anys a Mallorca.*

V- Sí, és vera, però també hi ha molts de forasters que són incapaços de parlar-lo. Depèn de l'interès que hi poses, i a nosaltres ens ha interessat. Sempre ho hem fet a tots els països on hem anat, o a quasi tots.

— *Quins altres idiomes parlau?*

V- Bé, uns quants, francès, alemany, anglès, àrab... L'anglès el parlam a casa.

— *Us interessau per les notícies locals, estatals, internacionals, o més bé us interessa poc el que passi pel món?*

D- De vegades ens interessen i d'altres no ens interessen gens.

V- Nosaltres volem tranquil·litat...

— *Què feu en un dia normal, us avorriu?*

D- No, no ens avorrim, sempre hi ha feina. A més, escoltam la ràdio quan no tenim res a fer... no tenim televisió.

V- Hem de cuidar les gallines, els conills, els altres animals, l'hort... i tot això du molta feina.

D- Al taller sempre hi ha coses per fer, posar electricitat, arreglar el subministre d'aigua...

V- També faig feines de llana, ganxet...

— *Com trobareu les cases quan arribàreu?*

V- A Son Font no hi havia res, només les parets, dins el recinte de les cases hi havia ovelles.

D- Aixecàrem les parets, més altes que les anteriors, i obrírem finestres. La meva dona va fer els banys i també l'empedrat de la terrassa.

— *I per què us decidíreu per fer la restauració i no fer una casa nova, més moderna i còmoda?*

D- Sí, hagués estat més fàcil fer-ho així, i posar-hi portes i finestres d'alumini, però conservàrem la línia i respectàrem l'entorn tant com vàrem poder.

— *D'on vàreu treure els materials?*

D- Ella havia anat comprant, poc a poc, els mobles i fusta vella per començar les obres i anar tirant...

V- Sí, comprava finestres i fustes de nord per Palma, coses que la gent tirava o canviava per coses noves. D'aquesta manera, tot es venia barat. Compràrem les bigues de segona mà, eren pals de GESA. Procuràvem treballar amb materials de

segona mà perquè són més barats i sovint de millor qualitat que no els nous.

— *Els picapedrers hi feren molta feina?*

V- Ens ajudaren, sobretot, a fer la feina més feixuga, però molta de cosa la férem nosaltres, ens havíem documentat i el meu marit havia fet els plans de la casa.

— *I la decoració i els mobles de l'interior?*

V- Hem decorat la casa amb coses dels llocs on hem estat, per exemple hi ha el quarto àrab, on hi ha un llum del Paquistán, un cartell on hi ha tot l'Alcorà reproduït, una sella de camell...

D- Respecte del cartell de l'Alcorà, me'l va vendre un egipci a Llíbia, a bon preu perquè se'n tornava cap al Caire. Primer em va dir que no es venia i jo li vaig demanar per què. Em contestà que perquè l'Alcorà no pot tocar en terra. Jo li vaig assegurar que mai no tocaria en terra i me'l va vendre... i no ha tocat mai en terra.

— *Amb què us guiàreu per restaurar i decorar l'interior de la casa?*

V- Vàrem llegir molts de llibres per fer-nos una idea de com havia de ser la casa, vàrem anar mirant cases velles per veure com ho havien resolt,

demanàvem a la gent com ho havia fet...

— *Heu tardat molt per restaurar la casa?*

V- Compràrem la casa al 73 i al 78 ens hi posàrem. Des de l'any vuitanta hi vivim i ara farà dos anys que acabarem les obres de restauració. Vuit anys, del 78 al 86.

— *Pensau fer-hi més obres?*

V- Pensam que la restauració ja està acabada. Ara simplement anam fent petites obres. De vegades, ens fa ganes començar de nou ja que hem après tantes coses amb la restauració que no ens costaria gens tornar-nos-hi posar.

— *Hi hagué alguna obra que us va dur més feina que d'altres?*

V- No... bé sí, obrir les finestres i portes, això era complicat per causa de les mateixes parets.

— *L'enrajolat us va dur molta feina?*

V- Sí, em va dur molta feina, ja que és bastant complicat. Va ser el primer enrajolat que havia fet mai, el fèiem entre els fills i jo. La canyissada del porxo també la

vaig fer jo. La veïna ens va dir com es feia... és molt divertit fer-ho.

— *És curiós com la majoria de gent, a Mallorca, que es preocupa per la restauració de cases antigues són estrangers i, al contrari, sovint són els mateixos mallorquins els qui fan malfraig a les cases típiques.*

V- Jo crec que això es dona perquè en segons quins temes estau més atrassats que nosaltres. A Suïssa, per exemple, en queden molt poques, de cases antigues, i les que queden les autoritats no t'hi permeten ni tocar una pedra, la majoria estan declarades museus. Has de tenir en compte que a Suïssa el procés de degradació va començar molt més prest que aquí. Però, ara, la gent d'aquí es comença a preocupar per aquests temes. Per altra banda, és també problema de diners, restaurar una

casa costa més que fer-la nova... esperem que l'administració, com es fa a altres llocs, comenci a donar subvencions per fer aquesta feina.

— *Quina opinió tenen els vostres amics estrangers de la vostra residència i de la vida que feu aquí, pensen que es tracta d'una espècie d'aventura?*

D- Nosaltres sempre hem viatjat. Jo des del 46 estic fora del meu país, hi vaig algun cop a visitar la família..

V- Els nostres amics també han viatjat molt. Els agrada el que hem fet perquè tenen la mateixa mentalitat que nosaltres.

— *Recomanaríeu Sant Joan als vostres amics per venir-hi a viure?*

V- Ja n'han vingut uns quants. Uns amics americans han comprat uns solars darrera la torre de l'aigua. Hi ha també uns suïssos que volen venir.

— *Ha canviat molt Mallorca des del 73 ençà?*

V- Avui en dia a Mallorca hi ha més gent, s'espanyen més coses per la costa, hi ha més incendis pel camp, més criminalitat, però això passa a tot arreu, no només a Mallorca. Quant a la mentalitat, el comportament, no crec que hagin canviat gaire, vosaltres sou mediterranis i és impossible que penseu com a suecs, hi ha molts factors que us condicionen, com el clima mateix, i això influeix.

— *Com a dona, Verera, com veus la dona mallorquina d'ara?*

V- Igual que la resta d'Europa. Les al·lotes d'ara són igual que les suïsses d'ara. Quan vaig arribar, fa uns divuit anys, les al·lotes estaven dins la seva casa, més guardades a

casa, no tan lliures com ara. La gent d'edat potser sigui diferent, però hem de tenir en compte que el canvi ha estat molt ràpid, en trenta anys Mallorca ha canviat com Suïssa en cent, de totes maneres la cosa sembla que ha anat bé... no?

— *Heu pensat a tornar-vos canviar de lloc?*

V- De moment tenim la residència fixada aquí, però tenim ganes de veure més coses, de viatjar més. Aquí és un lloc fabulós, es viu bé...

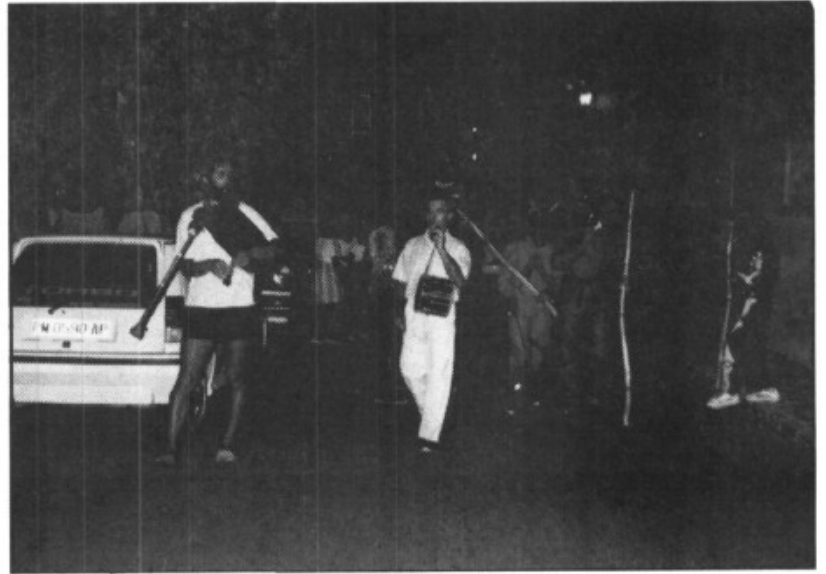
D- Joestic jubilat des de fa quatre anys. M'agradava molt la meva feina, però ha arribat el moment de viure tranquil. De totes maneres, pensam seguir viatjant, nosaltres som uns nòmades. Ens agradaria molt anar a Sud-Amèrica. Hem estat a l'Argentina, però ens agradaria veure

més països, llocs com Paraguai, Costa Rica...

V- Si vénen molts de "domingueros" a instal·lar-se per aquí, segurament canviarem de lloc, no ens agrada que hi hagi massa gent pels voltants.

G. Sànchez
A. Company
M. Sastre

FESTES PATRONALS 1988

DIMONI I XEREMERS

GINKANA

ENCALÇABURINOS

PATINATGE

FUTBOLET

LA SORTIDA DEL DIMONI I DELS XEREMERS

Un dels actes més típics de les festes d'estiu de Sant Joan és la sortida del dimoni, caps-grossos i xeremiers a l'horabaixa de tot del dia de la revetlla. D'aquesta funció tots els santjoaners en guarden records agradables i és tal vegada per això que encara ara perdura amb molta força. A molts de pobles de Mallorca s'havia perdut aquesta festa i darrerament l'intenten recuperar. Però és segurament a Sant Joan i alguna altra vila del Pla (Montuïri, Algaida,..) on amb més intensitat es manifesta.

Com si d'una seriosa cerimònia es tractàs, té quatre parts ben estructurades, i han perdurat al llarg del temps:

- L'espera'.- L'al.lotea, ja una bona estona abans es va concentrant a l'encreuament dels carrers Major, Petra i Consistori; tenen ànsia de no esser-hi a temps i volen viure moments agradables.

- L'arribada dels xeremiers .- Indica que el moment està prop. Es situen a un costat del portal major de la Casa de la Vila i es posen a sonar una típica tonada.

- La sortida .- Caps-grossos, dimonis petits i finalment el dimoni gros (anomenat El Boio o En Rostoll) surten correguent de la Casa de la Vila.

- El passacarrers .-Tota una caterva de gent omplen de crits, renou i corrediss els carrers per allà on passen. L'itinerari seguit aquests darrers anys ha estat sortint de la Casa de la Vila pels següents carrers: Petra, Unió, Mestre Mas, Fra Lluís Jaume, Parres, Sol, Bellavista, Palma, trinxes del Camp, Consistori, Bellavista, Manacor, Fàbrica de les gomes, Major, Palma, Bellavista, Consistori, Casa de la Vila.

Mentres els dimonis encalquen la gent i alguns al.lots corren a la desesperada, els xeremiers interpreten tonades que es van repetint un any darrera l'altre. Algunes s'olviden, en surten de noves,... Aquests darrers temps hem pogut escoltar dels xeremiers de Sant Joan les tonades que es relacionen a continuació, més o manco amb el següent ordre:

- Corregudes del dimoni.- Típica tonada tradicional interpretada pels xeremiers devora el portal de la Casa de la Vila. Ja la sonaven els xeremiers de Muro (l'amo'n Guillem Tix i l'amo'n Toni Fideu) i els de Pina.

- Ses porgueres .- Es juntament amb l'anterior una de les tonades més conegudes de la gent. Recollida al llibre " Manual de xeremies, flabiol i tamborí ", Toni Artigues.

- Per tocar caminant.- Del disc " Cançons de Festa " on està interpretada per Toni Artigues i Miquel Aloy " Llargo "

- El Bon Jesús i Sa mort de Cristo .-Els seus títols indiquen que aquestes dues tonades devien estar relacionades amb algun acte religiós. Recollides al llibre de Toni A.
- Quan Acompanyen s' Ajuntament .- Els Cavallets de Felanitx acompanyant els regidors de l' Ajuntament a l' església el dia de la festa ballaven al so d' aquesta tonada.
- Per tocar caminant .- Amb aquest mateix nom hi ha diferents tonades que s' interpreten (com el seu nom indica) per anar caminant pel carrer.
- Na Riego i Himne de Na Riego .- Cançó republicana. Recuperada, conservada i feta com a seva pels Cavallets de Felanitx.
- Es pasdoble .- Tonada interpretada per l' amo'n Guillem Tix
- Es rotlet i Sa Processó .- Tonades dels Cavallets de Felanitx; recollides al llibre " Manual de xeremis, flabiol i tamborí "
- Els lliris .- Tonada dels cavallets d' Artà
- S' engegada del bestiar .- Antiga tonada de pastors. Recollida per Josep Massot Planes
- S' introducció .- Tonada gallega interpretada al 3er Festival Internacional del Món Celta- Ortigueira - 1.980.
- S' entrada de Bilbao .- El xeremier l' amo'n Llargo havia après aquesta tonada durant la guerra, quan estava destinat al País Basc.
- Corregudes gallegues .- Típica tonada de passacarrers de Galícia.
- Es vals de Vertoujit .- Vals popular de Perpezac-le- Noir, de Limousin a l' Occitània
- Jota de ses xeremies .- Típica jota mallorquina recollida per Josep Massot Planes al llibre "Cançoner Musical de Mallorca "
- Sardana curta i Lilí Marlen .- Per la similitud de melodies i estructura musical s' interpreten juntes aquestes dues tonades, una sardana i una cançó que es va fer molt popular per centre-Europa durant la primera guerra mundial.
- La pastourelle d' Aubier dit Patafirole .- Cançó popular del poble d' Aubier, situat devora el Puy de Dôme a l' Occitània.
- La fille de l' ile .- Es de la regió de la Bretanya i fa referència a una al.lota de l' illa de Groix.
- La mateixa amorosa .- Coneguda jota mallorquina
- La petite jardinière i Le pas du loup .- La primera és una tonada popular del poble de Le Châtre del Limousin i la segona és una del Baix-Berry d' una tonada escocesa.
- La Balanguera .- La Bolanguera és un ball rodó molt antic tradicional català, és derivat molt probablement de la Boulangère francesa. El mateix nom ha designat un ball rodó infantil, sobretot a Mallorca, on ha pres la forma de la Balanguera.

LA RUÏNA, AL 92

L'any 1992, una nova edat d'or (o de plom, segons com es miri) ens espera a tots els sofrits habitants d'aquest estat, ja que a partir d'aquesta data, diuen, ens despertarem dins el segle XXI. És en aquest any quan se celebraran quatre rellevants esdeveniments, que si bé no donaran alegria a tothom, almanco faran que ens gratin les butxaques. Aquests esdeveniments són: la celebració dels Jocs Olímpics a Barcelona, l'Exposició Universal de Sevilla, Madrid serà la capital cultural d'Europa i la celebració del V Centenari de la *conquesta* d'Amèrica.

La celebració dels Jocs Olímpics serà el més important, i això per dues raons principals. La primera és que aquesta celebració donarà a tots els amants de l'esport el plaer de poder viure o veure el cim de l'olimpisme i del esport. La segona raó perquè els Jocs Olímpics siguin l'esdeveniment més important d'aquest any és que serà el que menys ens costarà, a pesar de ser el que major inversió suposarà (aproximadament un bilió de pessetes, amb "b", entre inversions directes i indirectes). La bona feina dels catalans en aquesta matèria fa que aquest esdeveniment es financii majoritàriament amb fons privats o amb fons públics provinents de les institucions catalanes; la participació de l'Administració Central és únicament de 600 milions (el 0'06 per cent), una misèria.

A més, els catalans són els únics que ja saben ben cert la destinació final de tots els equipaments realitzats, i també la manera de fer front a totes les despeses que suposaran els jocs.

El segon esdeveniment, l'Exposició Universal de Sevilla, serà la càrrega més grossa que haurem de pagar entre tots, ja que la gran majoria del pressupost (que puja a 750 mil milions de pessetes entre la constitució de la seu a l'illa de la Cartuja, 250 mil milions, i les inversions en infraestructura a Andalusia —trens, autopistes, etc...— que puja a mig bilió de pessetes) procedirà quasi tot de l'Administració Central. El més trist d'aquesta celebració és que, després del 92, encara no se sap ben bé que es farà amb el recinte i amb el projecte d'una Ciutat de la Ciència i de la Tècnica, que suposarà, altre cop, una nova gran inversió, que de cap manera resultarà rendable.

Que la Comunitat Europea declaràs Madrid capital de la cultura d'Europa per a l'any 1992 no és tampoc un fet tan divertit —per als madrilenys i no per a nosaltres— com pot semblar a primera vista, ja que

les despeses que s'hauran de fer per deixar la capital de l'estat ben organitzada i amb la cara neta seran, altre cop, multimilionàries; i és de suposar que, com ha passat sempre, aquestes inversions les haurem de pagar entre tots, només perquè els madrilenys se sentin més *cultes*.

Finalment, i gràcies a Déu que no n'hi ha més, el darrer gran acte que se celebra al 92 és el V Centenari del descobriment i la conquesta d'Amèrica. Aquesta festeta es calcula que costarà més de 100 mil milions de pessetes i que repercutirà fonamentalment a Andalusia i Extremadura. Les despeses d'aquesta commemoració volen ser compensades amb la venda de monedes, medalles i segells, i la resta anirà a càrrec, sobretot, dels pressuposts generals de l'estat. Perquè no hi hagi dèficit haurem de comprar com a mínim 2.500 segells per cap, i això és molt.

El pressupost global de la festa del 92 puja a dos bilions de pessetes. Es diu que es crearan un milió de llocs de feina (deu ser per això que ara baixa l'atur) de forma directa o indirecta. La qüestió és saber que passarà amb tota aquesta gent l'any 1993.

Per rematar la ruïna, a aquest any se li afegirà l'obertura total de les fronteres amb la CEE, fet que suposarà una invasió d'empreses i productes estrangers.

A nosaltres, a les Balears, com quasi sempre passa, no ens arribaran ni els esquitxos de tot el dineral que es gastarà. El que sí ens arribarà serà la mà generosa d'Hisenda, tot cercant els nostres drets i, podríem afegir-hi, la gran quantitat de turistes que es desviaran cap a Andalusia, sobretot, que encara que duguin pocs doblers sempre són benvinguts.

Desitj que tot aquest *show*, que s'ha muntat sobretot a Madrid, vagi bé, però perilla que en lloc de col·locar-nos a les portes del segle XXI ens col·loqui a les del segle XIX, i a més endeutats.

Gracià Sánchez

VOCABULARI RELACIONAT AMB COTXES

Barbarisme	Forma correcta
Embrague	Embragament
Freno	Fre
Asiento	Seient
Maletero	Maleter
Ventanilla	Finestrela
Seguro	Assegurança
Panel	Plafó
Mando	Comandament
Faro	Far
Limpiaaparabrisas	Eixuga-parabrisa

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

VELAZQUEZ, S. A.

COMPANIA ESPAOLA DE SEGUROS Y REASEGUROS
PASEO DE LA CASTELLANA, 60 - 28046 MADRID

Li ofereix tota classe d'assegurances (automòbils, maquinària agrícola, motocicletes, camions, habitatges, de caça, particulars, agrícoles, etc ...) amb preus ajustats.

Subagent a **SANT JOAN:**

M. MONSERRAT PAYERAS BOU

C/ Major núm. 90 (Can Borràs)

Tel.: 52 60 59 — 52 63 82

MANUAL DELS LLIGADORS/ES DE PLAÇA

El més important és que et situis estratègicament. Es poden donar uns quants casos:

- Suposant que l'objectiu estigui assegut a un padrís o banc, en solitari, llavors seria convenient que et collocassis de manera que quan ell o ella dirigeixi la vista cap al televisor, les mirades es creuassin, i aprofitar aquest moment per llançar-li el teu raig fulminant, deixant-lo enlluernat/da. El més probable és que caigui dins la pastera, llavors hi vas tu i li dius: "A ca teva o a ca meva?".

- Si el personatge en qüestió està cercant un lloc on asseure's, convé tenir en compte una sèrie de punts:

* Tenir la taula ben neta o tenir-ne una altra al costat per poder-la canviar.

* Menjar cacauets.

* No fer-li l'ullet fins que el brollador sigui al tercer moviment.

* No fer cara de penjat/da.

* Finalment, si ja el tens devora, cosa molt probable si has seguit al peu de la lletra les

indicacions anteriors, inicia la conversa amb una frase impactant, com per exemple: "No deus saber quants punts han pujat les accions del Banesto?, és que darrerament en Mario em dedica molt poca atenció!". (Si ets mascle no provassis per res del món començar la conversa amb aquesta frase).

- La darrera possibilitat és que estigui assegut a una taula i vagi acompanyat. En aquest cas, no tindràs més remei que vestir-te de cambrer/era i demanar-li què vol beure, així podràs aprofitar el moment de portar-li la beguda per travelar, dissimuladament, i caure damunt l'acompanyant. Si l'has embrutat molt, millor, així se n'anirà i tu quedaràs amb la cadira i la persona que t'interessa.

Aquests tres casos són els suposats més freqüents. En el cas que no sigui cap d'aquests escriu-nos i ja t'aconsellarem.

CONSULTORI

1.- Per què hi ha santjoaneres que diuen que els santjoaners tenen dues imatges? (I.B.)

Perquè, segons s'ha pogut comprovar, hi ha santjoaners que van a *tope* i a l'hora de la veritat "res de res". Per altra banda n'hi ha que donen la imatge d'intel·lectual seriós i quan surten del poble perden el nord (se'ls pot trobar a llocs, com a la verbena de Duncan Dhu, ballant i cridant).

2.- Si estic enamorada de l'home d'una amiga meva i em fa ofertes, com he reaccionar? (La flor inexperta)

Estimada amiga, el pots agafar a com a un préstec que et fa la teva amiga en nom de la vostra amistat; les amigues estan per això! Però assegura't que sigui a curt termini i sense interessos, no fos cas que t'haguessis de carregar amb el mort!

En canvi, si és una amiga de les de conveniència no tenguis escrúpols du'l-te'n i no el tornis!

3.- Què em passa si l'únic que cerc és aferrar-me i entabanar les ties, però no m'interessa res més d'elles? (Neuròtic atòmic)

Estimat amic, una vegada estudiat el teu cas, hem de ser francs amb tu; afronta la teva realitat: tu ets homosexual! Com a solució al teu problema pots intentar entrar en contacte amb el *The New Gay's Club* que s'ha format dins Sant Joan. Ells ja satisfaran les teves necessitats.

4.- Què puc fer si m'agraden tots? (Un fenomen de la natura)

Suposant que tens un ordinador personal, cosa molt normal avui en dia, seria convenient que confeccionassis un programa amb les dades de tots els individus de sexe oposat amb què haguis tingut relacions, on s'indiquin totes les seves característiques. Això només és una mesura per dur un control personal i així no repetir dues vegades amb el mateix, t'estalviaràs preocupacions inútils pel que fa referència a les dades de trobada, i tindràs un calendari complet de les teves activitats personals. Sobretot, no reprimeixis els teus impulsos! I recorda el lema del II Congrés de la Llengua Catalana: Oberts al Món!!

5.- Com ho puc fer amb una santjoanera que no hem diu res? (El acorassado de pasión)

Seria convenient que actuassis segons el seu estat d'ànim. Si ella està en una actitud pensativa, contemplant les estrelles, hi vas i li dius: "als teus peus Margalida..."

En canvi, si està en actitud desafiant digues-li: "Grrr...!!"

Si malgrat tot ella persisteix en la seva actitud indiferent, posa't damunt el brollador i canta-li *I wnt your sex!*, imitant, és clar, els moviments del George Michael.

PSICOGABINET DELIRIUM TREMENS

Us recordam que podeu enviar-nos les vostres consultes a la direcció del *Mel i Sucre*.

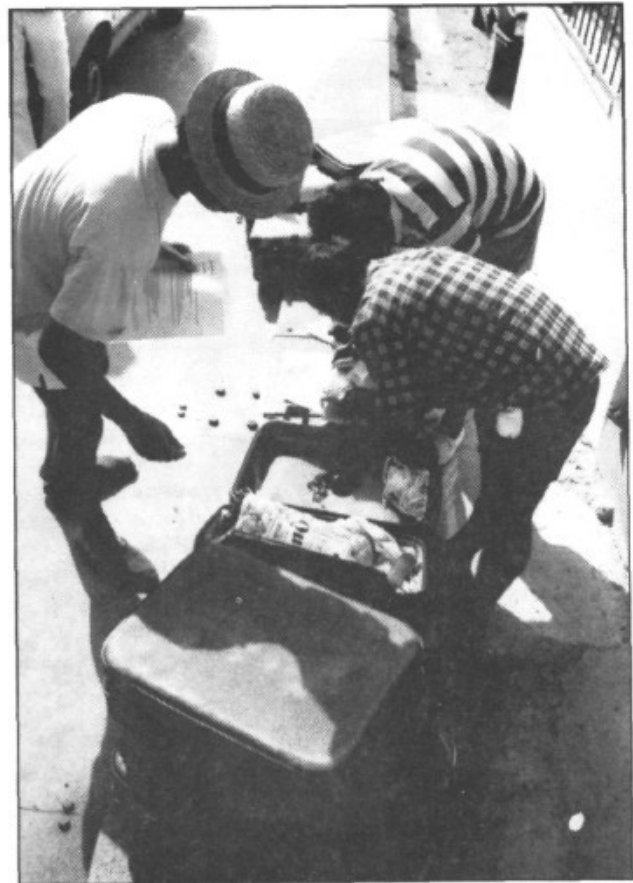
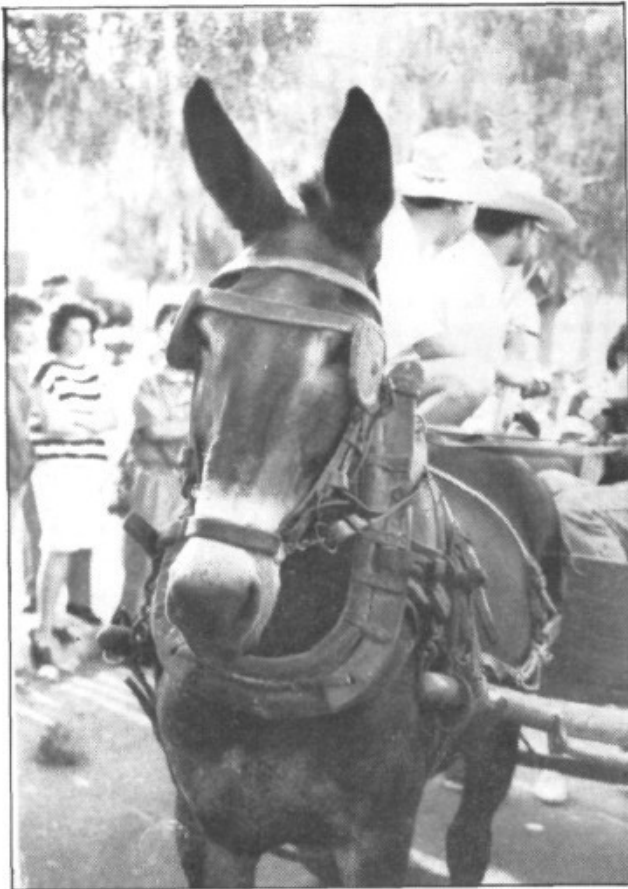
GINKANA 1988

L'èxit de les anteriors ginkanes esportivo-culturals dels anys 1977 i 78 ens animaren a repetir la festa 10 anys després. Tot i que, els darrers anys, aquests tipus de realitzacions culturals (divertides i *caxondes*) han anat a menys, ens animaren a dur-la a terme.

Malgrat l'espontaneïtat de l'acte, els detalls d'organització de darrera hora foren resolts amb l'ajut de companys i amics.

No obstant volíem destacar que aquests tipus d'actes sempre tenen un component dinàmic i divertit que donen un aire de festa. Enguany, com en les altres ocasions, l'organització escollí proves que així ho volien manifestar. I així va sortir: un horabaixa de festa en el que els participants aprengueren coses noves i, que, a més, tengueren una recompensa profitosa.

Les respostes correctes no poden estar sense explicar i per això tot seguit ho feim. Aquí teniu les respostes:

**Si us agrada la BONA MÚSICA,
escoltau CATALUNYA MÚSICA al 107 de la F.M.**

Del control 1 al 2

Prova pràctica

- Dur un disc dels Beatles.
- Com que anau de viatge pel terme, duis una maleta amb els continguts següents:
 - dues pessetes den Joan Carles I d'anys diferents.
 - una bossa de quillo de galetes d'Inca.
 - unes castanyetes.
 - unes bragues i sostenidors de color rosa.
- Dur una agulla de cosir clavada a un duro (per la banda den Franco).
- Com que anau a festa, portau els programes de les festes patronals de 1984 i 86.
- Ja que anam de festa heu d'arribar amb el cap pintat de 4 tires vermelles i 4 tires grogues.

Prova teòrica

- Quins són els colors de la bandera de Sant Joan?
- Quina probabilitat hi ha de treure un 6 a la Loto, tatzant 6 números?
- Quants de rectors ha tengut el nostre poble durant aquest segle?
- Quina fórmula física va fer famós Einstein?
- Dur el número del DNI del Batle, del director de l'Escola i den Tomsu Mora.
- A quin municipi es troba el Puig Major?

Arribada al control 2:

Tenim la caldera plena. Hi podríem fer un museu o un Hotel. Una cama santjoanera de ministre a Madrid. Alerta en es ca darrera del portell. Fa molts anys hi va anar el rei (no el d'ara).

Control 2

Prova pràctica

- Dur un paner ple de:
 - una patata blanca i una altra de vermella.
 - una cabeça d'all mallorquí.
 - un brot d'aufaguera.
- Dur una senalla de corda amb:
 - dos sacs de roba i dos vencisos.
 - una botella de palo
 - un antisida.
- Dos poalets d'anar a la platja amb un litre d'aigua.
- Dur al manco per colla: una guitarra, un tambor, un pandero. S'interpreta una cançó (o s'intenta).
- Que tota la colla arribi amb un carro i mul/a, ase/somera junyid/a. El carro que estigui adornat i ben enramellat amb palmes fermades al costat. Arribar amb capells d'ala amples, gaiato, fària i mesclat (una botella per carro). En devallar es servirà unes copes als membres del jurat.

Prova teòrica

- Calcular la superfície del camp de futbol? (amb exactitud aproximada).
- Dur escrita la lletra de l'Himne de Sant Joan i el nom de l'autor.
- Quants escalons té l'escaleta del carrer Bellavista?
- Dir els noms que tendran d'aquí endavant els carrers de referència franquista de Sant Joan.
- Perquè el sucre produeix càries? Perquè es formen les morenes del cul.
- Quants de solcs té un long play?

Arribada al control final:

És gran. Hi fan festes. Li han dit la plaça de la contribució. Aquí vos esperam.

Control 3

Prova pràctica

- Dur un sturó negre.
- Dur una ràdio de llàmpara que soni.
- Dur una taleca amb els següents continguts:
 - una pilota de brum d'aquelles d'antany.
 - un síb ple.
 - un xubasquero per participant.
 - una postal de Sant Joan.
- Dur un brot gros d'estepa de romaní i de mata.
- Dur mig quillo de figues seques.
- Heu d'arribar amb el cotxe enramellat i ben enramellat. Els participants hauran de dur penjat un picarol.

Part teòrica

- A quin municipi es troba el capcurucull del Puig de Sant Nofre?
- Quantes bolles té un billar americà?
- Quin nom tenen les campanes del campanar de l'Església Parroquial?
- Quant sumen els números senars del carrer Major?
- Relació dels partits polítics i vots que obtingueren en el 2on districte de Sant Joan a les darreres eleccions municipals?
- Quin és el nom científic del garrover i de l'albercoquar?

Arribada al control 3:

Passen molts carros, cotxes, tractors i camions. Es gra torna farina. CASJ. Hi ha un moix simple. És una gran casa blanca.

1^{era} PROVA TEÒRICA:

- *Quins són els colors de la bandera de Sant Joan?*
 - No està clar el seu origen, però es donen per oficiosos els colors blanc i vermell.
 - *Quina probabilitat hi ha de treure un 6 a la Loto, tatxant 6 números?*
 - No sé si us embullarem, però són 13.983.816.
 - *Quants rectors ha tengut el nostre poble durant aquest segle?*
 - 5. Miquel Tomàs, Joan Niell, Francesc Más, Bartomeu Bauçà, Gabriel Ferriol.
 - *Quina fórmula física va fer famós Einstein?*
 - Aquesta tan senzilla i concreta, $E = m \times c^2$.
 - *Dur el número del DNI del Batle, del director de l'Escola i den Tomeu Mora.*
 - Es demanaven els números i no les fotocòpies del carnet. Batle: 41.276.553; Pep Roig: 42.955.847; Tomeu Mora: 43.033.869.
 - *A quin municipi es troba el Puig Major?*
 - Escorca, i prou.
- L'arribada era a la possessió d'Els Calderers.

2^{ona} PROVA TEÒRICA:

- *A quin municipi es troba el capcurucull del Puig de Sant Nofre?*
- Era intencionada, però ningú hi va caure, el que demostra que coneixem he on està, o sia, Sant Joan.
- *Quantes bolles té un billar americà?*
- 16.
- *Quin nom tenen les campanes del campanar de l'Església Parroquial?*
- Demanavem les del campanar, a dia 28 d'agost de 1988. Són **sa Grossa** que du inscrit San Antonio; **sa Vella**, que du inscrit el mateix que hi ha a l'altar major: *Inter Natus Mulierum...*; **sa dels Vespres**, que du inscrit *Immaculada Concepción Alabat sia Deu*; anteriorment hi havia en funcionament la **rodella**; **sa petita**, que du inscrit *Immaculada Concepción de Maria*. No us direm res de la **Campaneta del rellotge**, així com del **culis** (que no està al campanar). Per informació podeu consultar el *Mel i Sucre* núm. 87 de setembre de 1987. Aquesta pregunta l'avaluarem segons la informació que portava cada grup.
- *Quant sumen els números senars del carrer Major?*
- 3.721. Arriba fins a 121 i es tracta d'una progressió aritmètica.
- *Relació dels partits polítics i vots que obtingueren en el 2on districte de Sant Joan a les darreres eleccions municipals.*
- UM 204

- AP 182
- PDP 115
- CDS 73
- PSM 58

— *Quin és el nom científic del garrover i de l'albercoquer?*

— Són prou coneguts. Al garrover, els llatins l'anomenaven *Ceratonia siliqua* i a l'albercoquer, *Prunus armeniaca*, perquè els romans li deien pruna d'Armènia, allà on hi ha tan renou.

L'arribada era a la Cooperativa.

3^{era} PROVA TEÒRICA:

— *Calcular la superfície del camp de futbol? (amb exactitud aproximada)*

— La superfície és 4.762. Aquí admetèrem diferències de pocs metres.

— *Dur escrita la lletra de l'Himne de Sant Joan i el nom de l'autor.*

— Demanavem la lletra sencera i no un tros, i el nom de l'autor Josep Rosselló Ordines. La resposta al costat.

— *Quants escalons té l'escalera del carrer Bellavista?*

— 30, ni més ni manco.

— *Dir els noms que tendran d'aquí endavant els carrers de referència franquista de Sant Joan.*

— Era intencionada, perquè just demanaven carrers i no places, com citàreu alguns; Molts caiguereu citant la *plaça del Centre*. La resposta era: *José Antonio per Bellavista; Julio Ruíz de Alda per Tort; Caídos por la Patria per Solanda.*

— *Perquè el sucre produeix càries? Perquè es formen les morenes del cul?*

— El sucre produeix càries perquè la sacarosa conté àcids orgànics que produeixen una descalcificació i una invasió proteolítica (idò que vos pensau, tot això és corc!).

— Les morenes és una dilatació d'una vena de l'anús o del recte motivada per estancament de la sang. Això era exactament, i no per la suor com apuntaren uns; la suor ajuda a dilatar-se; tampoc per anar restrets, que sí pot estar qualche vegada vinculat.

— *Quants solcs té un Long play?*

— 1, just 1, o sia, continu. Com ho faria l'agulla per passar d'un a l'altre. Vos imaginau si en tengués 7.000 o més de 50 o 200 com alguns responguereu, com ho faria l'agulla per girar? Pegaria bots d'un a l'altre?

Su Hipermercado favorito

HIPIER MANACOR

OFERTA
DEL 16 AL 29 SEPTIEMBRE

ALIMENTACION

Café Marcilla natural superior 250 gr.....	148
Galletas Tostarica Cuetara 1 kg.....	197
Galletas Molino Blanco Tortolitas, Yoyitas y Panizitas).....	110
Chocolate Milka leche 150 gr.....	91
Pan sandwich Panrico 600 gr.....	126
Bollycao pak 4 u.....	147
Nesquik 400 gr.....	161
Eko 150 gr.....	213
Sopa Ardilla 500 gr.....	71
Caldo carne Starlux 20 past.....	191
Caldo gallina Starlux 12 past.....	114
Tortellini Starlux carne y queso.....	111
Garbanzos Chistu 2 kg.....	135
Garbanzos y alubias Chistu 900 gr.....	77
Aceitunas rellenas El Serpis 450 gr.....	99
Aceite Carbonell 0'4 ² 1 L.....	266
Leche Asturiana 1 1/2 l entera.....	126

LIQUIDOS

Coca cola 2 l.....	147
Coca cola lata.....	38
Vino Roca Mora (bco, rdo, tto).....	91
Vino Bach rdo. y extrísimo seco.....	258
Cava Delapierre extra.....	284
Cava Rondel oro.....	283
Martini Rosso.....	346
Ron Bacardi 1 L.....	734
Gordons 1 l.....	728
Terry 1 l.....	562
Soberano 1 l.....	583
Veterano 1 l.....	580
Whisky Jonhnnie Walker 3/4.....	985

CHARCUTERIA

Chorizo Pamplonica.....	681 ptas/kg
Bacon Purlon.....	499 ptas/kg
Paleta Remier Casademont.....	478 ptas/kg
Jamón Europa Casademont.....	689 ptas/kg
Chopped pork Casademont.....	321 ptas/kg
Jamón serrano s/h Oscar Mayer.....	1180 ptas/kg
Sobres Jamón Serrano Purlon 80 gr.....	163
Sobres Bacon lomo Purlon 150 gr.....	266
Salchichas Frankfurt Campofrío.....	56
Salchichas Parmesan Campofrío.....	112

CREMERIA

Yogur Chamburcy sabores pak 8 u.....	177
Yogur Chamburcy natural pak 8 u.....	159
Dalky Chamburcy (Choc-Nata) (Fresa-Nata).....	40
Mantequilla Chamburcy 170 gr.....	157
Mantequilla Chamburcy 450 gr.....	387

CONGELADOS

Gamba grande Oliver.....	1990 ptas/kg
Gamba mediana Oliver.....	794 ptas/kg
Filete merluza s/p Oliver.....	306 ptas/kg
Salmonetes Oliver.....	213 ptas/kg
Sepia limpia Oliver.....	390 ptas/kg
Pescadilla Oliver.....	135 ptas/kg
Calamar romana Oliver 400 gr.....	241
Croquetas pollo Oliver 1 kg.....	174
Palitos merluza Oliver 400 gr.....	160

LIMPIEZA

Crema suavizante	
Llongueras 400 gr.....	396
Champu Llongueras 400 gr.....	330
Laca Swing 250 gr+25% gratis.....	376
Espuma moldeadora Swing+25% gratis.....	376
Pañal elástico t. grande 30 u.....	801
Compresa Ausonia otros días 20 u.....	120
Higiénico Scottex pak 4 u.....	127
Suavizante Flor 6 l.....	460
Suavizante Flor 4 l.....	286
Detergente Elena automática 5 kg.....	692

PAPELERIA

Baulito infantil.....	918
Maleta infantil.....	871
Bandolera pre-escolar.....	813
Mochila.....	995
Bolsa deportiva NBA.....	782
Estuche lápices.....	131
Plumier Sara Bus.....	183
Cuaderno cuarto.....	75
Cuaderno tamaño folio.....	147
Recambios folios.....	120
Recambios cuarto.....	78
Bloc notas.....	47

TEXTIL

Pantalón vaqueros surtidos.....	2950
Bragas niña.....	127
Paño cocina.....	54

CALZADO

Deportivos tipo Comber.....	1356
Zapato señora moda Italia.....	2950

Juego mesa, 4 sillas y parasol.....11819

ELECTRODOMESTICOS

Afilacuchillos electrónico.....	2300
Esprimidor cítricos.....	1700
Abrelatas electrónico 220 w.....	2200
Multiplicadora especial 220 w.....	2900
Revelado fotos: 20% descuento	

